

MUZEA

Švýcaři jsou mistři, co se muzeí týká, a to jak v jejich počtu, tak v kreativitě, s jakou expozice vytvářejí. Největší curyšskou galerií je **Kunsthau**s (www.kunsthau.ch). Prezentuje obrazy a plastiky od antiky až po současnost. Nabízí také vynikající příležitostné výstavy. Hned vedle vchodu je k vidění Rodinova plastika „Brána do pekla“. **Schweizerisches Landesmuseum** se nachází hned naproti hlavního nádraží. Vedle příležitostných výstav je stálá expozice věnována švýcarské kultuře a historii. **Museum für Gestaltung** (Ausstellungsstrasse 60) nabízí výstavy grafiky, designu, architektury a užitého umění. Poněkud dále od centra města se nalézá **Nadace E. G. Bührle**, která prezentuje sbírku francouzského malířství 19. a 20. století. Jedná se o jednu z největších privátních sbírek, která je přístupná veřejnosti. Na Höschgasse 6 je **Pavillon Centre Le Corbuser** (tzv. Heidi-Weber-Haus).

→ Od všeho trochu

Proměna začala vlastně už v osmdesátých letech, kdy se tradičně silný švýcarský strojírenský průmysl musel přizpůsobit změnám, které s sebou přinášela ekonomika zaměřená především na služby. V Curychu byla touto změnou postížena především průmyslová část města, nacházející se právě na západě v oblasti Hardbrücke. Továrny jako Maag, Sulzer-Escher Wyss nebo Steifels se musely odstěhovat za levnějšími produkčními místy nebo přejít na jinou výrobu. Po zavřených továrnách a pionýrech švýcarské průmyslové revoluce zůstaly názvy ulic a náměstí a také pozemky a tovární haly.

Nejprve si na uvolněné pozemky začaly brousit zuby banky, které uvažovaly o výstavbě jakési bankovní city. Metr čtvereční tu tehdy stál 15 000 švýcarských franků. Jenže bankéři a městská správa se nemohli dohodnout. A tak ceny klesly na desetinu a Züri-West objevil ten třetí,

který se směje, když dva se perou. V tomto případě to byli umělci, galeristé, divadelníci a lidé od reklamy. Tedy všichni, kteří mají kreativitu přímo v krvi. Mnoho z nových obyvatel patřilo k lidem, kteří se v 80. letech aktivně podíleli na bouřlivých demonstracích proti nedostatku bytů, bezohlednému kapitalismu a bezbřehé stavbě dálnic. V téhle části města se rozhodli realizovat svou představu o svobodě urbanismu. Nakonec se k nim přidala i radnice.

Přitažlivost Züri-West je dnes nepopiratelná, kromě barů, restaurací, galerií a obchodů tu sídlí i řada firem. Je to i atraktivní místo pro bydlení. Spojení s centrem městskou dopravou funguje skvěle, vznikly tu stovky bytů a tisíce nových pracovních příležitostí.

Pulsující klid

Scénář tu byl podobný jako v dalších dnes oblíbených a vyhledávaných čtvrtích evropských metropolí. Mladí, kreativní lidé objeví a přivedou k životu do té doby zapomenutou čtvrť města, která se ale často stane tak módní, že si ti, kteří jí objevili a přivedli k životu, už nemohou dovolit v ní bydlet. Curyšská radnice ale naštěstí chápe, že přitažlivost této čtvrti dělá právě její pestrost. Kromě toho zde existují předpisy, které určují, kolik plochy musí být v nových objektech vyčleněno na kanceláře, obchody a byty. A tak jsou tu luxusní velkoprostorové

byty stejně jako sociální byty se vším komfortem. Na jednom rohu existuje módní restaurace a na druhém rohu je to lokál pro alternativní publikum.

Dvě stanice tramvaje za náměstím Escher-Wyss-Platz začíná dlouhá budova moderního obytného komplexu. Soustřeďuje v sobě byty, restaurace a služby. Je vystavěna podél řeky Limmat, takže obyvatelům poskytuje i možnosti odpočinku. Podél řeky vede stezka vhodná pro jogging, jízdu na kole nebo procházku. Jsou tu i plochy, na kterých si mohou hrát děti. Mezi těmito moderními budovami ale stojí i Hardturm, památkově chráněná věž z druhé poloviny 13. století. Dříve sloužila ke kontrole zdejšího brodu přes řeku. Dnes jsou v ní dva byty.

Hned vedle tohoto moderního obytného komplexu stojí dvanáct řad dříve řemeslnických a dělnických domků, kterým se říká Bernoulli domy. Každý z nich má předzahrádku a působí dojmem vesnické atmosféry. Místní hlavní ulice Hardturmstrasse, na kterou domky přiléhají, je ve dne pěkně hlučná. Pro komfort obyvatel je tahle ulice v noci pro tranzitní dopravu uzavřena. Přístup mají pouze místní.

Party v mlékárně

Züri-West ale samozřejmě není jen o bydlení, ale především o kultuře. Pionýrem se stalo v roce 1996 Migros-Museum na Limmatstrasse. Nová

FOTO: ZÜRICH TOURISMUS